

УДК 655.4(477)"2012"(083.41)

Анатолій Мураховський,
перший заступник голови
Державного комітету телебачення
і радіомовлення України

Світлана Буряк,
завідувач відділу статистичного
моніторингу та аналізу друку
Книжкової палати України

Поточна статистика книг і брошур у 2012 році

Проаналізовано стан українського книговидання у 2012 році (станом на грудень) за асортиментом видавничої продукції, її мовною та територіальною ознаками. Наведено статистичні дані щодо випуску книг і брошур провідними вітчизняними видавництвами різної форми власності, у тому числі сфери управління Держкомтелерадіо України.

Ключові слова: асортимент видавничої продукції, кількісні показники, аналіз випуску видань, видавництва, видавничі організації, книговидання.

Станом на грудень 2012 року в Книжкову палату України надійшло й зареєстровано 20 885 назв книг і брошур тиражем 45 666,0 тис. пр., що у порівнянні з аналогічними даними 2011 року становить: за назвами — 110,8%, за тиражами — 131,0% (табл. 1). Зазначимо, що за період незалежності України найвищий показник випуску книг і брошур був на рівні 24 040 друк. од. у 2008 році, у 2009 — 22 491 друк. од., у 2010 — 22 557 друк. од., у 2011 — 22 826 друк. од. Що стосується тиражних показників, то у 2009—2010 роках спостерігається тенденція до їхнього зниження, а у 2011 році порівняно з попереднім 2010 роком випуск видань збільшився і за назвами, і за тиражами, хоча рівня 2008-го не вдалось досягнути (у 2008 році тираж книг і брошур становив 58 158,1 тис. пр., у 2009 — 48 514,4 тис. пр., у 2010 — 45 058,3 тис. пр., у 2011 — 46 565,7 тис. пр.). Книг і брошур,

надрукованих саме у 2012 році, надійшло 14 591 друк. од. тиражем 36 459,5 тис. пр., що становить 69,9% загальної кількості назв і 79,8% загального тиражу. Видань інших років (за 1997—2011 роки) отримано 6294 друк. од. (30,1%) тиражем 9206,5 тис. пр. (20,2%). Авторефератів дисертацій одержано 6640 друк. од. тиражем 677,3 тис. пр. Їхній випуск за кількістю назв зменшився на 600 друк. од., або на 8,3%, тиражі — на 64,1 тис. пр., або на 8,6%. Основні статистичні показники випуску книг і брошур наведені в таблицях, де є детальна інформація про весь асортимент друкованої продукції.

Дані про випуск книг і брошур в Україні за назвами та тиражами за 1991—2012 роки (станом на грудень) показано в табл. 2.

Таблиця 1

Загальні дані про випуск неперіодичних видань

Види видань	2011		2011 (грудень)		2012 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2011 року
Книги і брошури	22 826	46 565,7	18 854	34 865,6	20 885	110,8	45 666,0	131,0
українською мовою	14 962	23 509,9	12 512	19 825,3	13 012	104,0	21 941,5	110,7
російською мовою	5 420	19 764,9	4 240	11 897,4	5 839	137,7	20 538,3	172,6
Автореферати дисертацій	7 920	807,5	7 240	741,4	6 640	91,7	677,3	91,4

Таблиця 2

Випуск книг і брошур в Україні (1991—2012)

Рік видання	Кількість книг і брошур, друк. од.	Річний тираж, тис. пр.	Друковані аркуші-відбитки, тис.	Середній тираж одного видання, тис. пр.	Кількість книг і брошур на одного жителя в Україні, пр.
1991	5 855	136 415,9	1 546 053,0	23,3	2,60
1992	4 410	128 470,7	1 632 325,0	29,1	2,50
1993	5 002	87 567,0	1 301 266,0	17,5	1,70
1994	4 752	52 161,0	784 643,0	11,0	1,00
1995	6 109	68 156,0	1 036 400,0	11,2	1,30
1996	6 074	51 777,1	800 853,9	8,5	1,00
1997	7 004	55 841,3	782 807,4	8,0	1,10
1998	7 065	44 150,0	594 339,1	6,2	0,90
1999	6 282	21 985,6	270 120,8	3,5	0,40
2000	7 749	43 562,9	754 082,7	5,6	0,90
2001	10 614	50 324,5	1 054 363,5	4,7	1,00
2002	12 444	47 862,9	1 051 852,1	3,8	1,00

2003	13 805	39 462,9	613 062,6	2,9	0,80
2004	14 790	52 804,7	780 210,5	3,6	1,10
2005	15 720	54 059,8	1 274 562,2	3,4	1,15
2006	15 867	54 209,6	931 320,8	3,4	1,16
2007	17 987	56 111,7	878 025,8	3,1	1,21
2008	24 040	58 158,1	961 957,4	2,4	1,26
2009	22 491	48 514,4	798 130,6	2,2	1,05
2010	22 557	45 058,3	721 613,0	2,0	1,00
2011	22 826	46 565,7	849 119,9	2,0	1,02
2012 (грудень)	20 885	45 666,0	776 439,3	2,2	1,00

Аналіз випуску книг і брошур (табл. 3) свідчить, що у 2012 році, станом на грудень, порівняно з аналогічним періодом минулого року спостерігається збільшення випуску як за назвами, так і за тиражами за всіма видами. Кількість книг у порівнянні з аналогічним періодом минулого року збільшилась на 1330 друк. од., або на 7,8%, тиражі — на 8531,5 тис. пр., або на 26,7%; брошур випущено більше на 701 друк. од., або на 37,3%, тиражі зросли на 2238,2 тис. пр. (77,9%); видань у палітурці більше на 1080 тис. пр., або на 16,6%, а тиражі зросли на 5744,5 тис. пр., або на 31,1%; видань в обкладинці більше на 952 тис. пр., або на 7,7%, тиражі збільшились на 5056,8 тис. пр., або на 30,9%; нових видань випущено більше на 1957 друк. од. (11%), тиражі зросли на 8449,7 тис. пр. (27,2%); перевидань надруковано більше на 74 друк. од. (6,5%), тиражі збільшились на 2350,7 тис. пр. (62,5%); серійних видань більше на 1263 друк. од. (48,5%), тиражі збільшились на 4646,8 тис. пр. (79%); перекладних видань більше на 309 друк. од., або на 25,1%, тиражі зросли на 1903,7 тис. пр. (37,6%).

У табл. 4 наведені дані випуску книг і брошур за тиражними групами. За назвами домінують видання тиражем до 0,5 тис. пр., вони становлять 53,1% загальної кількості назв і 6,7% загального тиражу, у порівнянні з аналогічними даними минулого року їхня кількість зменшилась на 96 друк. од., або на 0,9%, тиражі — на 5,4 тис. пр., або на 0,2%. Найпопулярнішими за кількістю випущених найменувань у цій групі залишаються наукові видання — 34,2%, навчальні та методичні видання — 33,7%, художня література — 14,5%. Видань тиражем від 0,5 до 1,0 тис. пр. випускається 11% загальної кількості назв і 4,9% загального тиражу, порівняно з

аналогічним періодом 2011 року кількість назв збільшилась на 296 друк. од. (14,8%), тиражі — на 284,4 тис. пр. (14,7%). У цій групі домінують навчальні та методичні видання (30,9%), літературно-художні видання для дорослих (21,6%), наукові та науково-популярні видання (17,9%). Видань тиражем від 1,0 до 5,0 тис. пр. випускається 21,3% загальної кількості назв книг і брошур і 28% загального тиражу, порівняно з 2011 роком їхня кількість збільшилась за назвами на 1205 друк. од. (37,1%), за тиражами — на 3385,1 тис. пр. (35,9%). У цій групі переважають навчальні та методичні видання для вищих навчальних закладів (35,7%), література для дітей та юнацтва (20,4%) і науково-популярна (17,2%). 3,9% книг і брошур випущено тиражем від 5 до 10 тис. пр., порівняно з аналогічним торішнім періодом їхня кількість зросла на 376 друк. од. (87%), а тиражі — на 3112,0 тис. пр. (82%). Видання тиражем від 10,0 до 50,0 тис. пр. становлять 2,7% загальної кількості назв і 25,7% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 166 друк. од. (41,9%), тиражі — на 3067,1 тис. пр. (35,3%); у цій групі домінують художня зарубіжна література (31,2%), довідкові видання (20,6%), видання для дозвілля (19%). До 100,0 і більше 100,0 тис. пр. випущено 75 друк. од. тиражем 8915,7 тис. пр., що становить 0,4% загальної кількості назв і 19,5% загального тиражу, відповідно на 4 назви, або на 5,6%, більше, ніж за 11 місяців минулого року, а тиражі зросли на 957,2 тис. пр., або на 12%. У цій групі переважають підручники і посібники для загальноосвітньої школи (72%).

Без зазначення тиражів у випускних даних і формах звітності надійшло 1605 друк. од., що становить 7,7% загальної кількості назв.

Таблиця 3

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	2011		2011 (грудень)		2012 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2011 року
Всього, у т. ч.:	22 826	46 565,7	18 854	34 865,6	20 885	110,8	45 666,0	131,0
Книги	20 631	43 279,1	16 973	31 952,9	18 303	107,8	40 484,4	126,7
% відношення до кількості, тиражу	90,4	92,9	90,0	91,6	87,6		88,7	
Брошури	2 195	3 286,6	1 881	2 913,4	2 582	137,3	5 151,6	177,9
% відношення до кількості, тиражу	9,6	7,1	10,0	8,4	12,4		11,3	
У палітурці	8 059	20 693,3	6 488	18 497,8	7 568	116,6	24 242,3	131,1
% відношення до кількості, тиражу	35,3	44,4	34,4	53,1	36,2		53,1	
В обкладинці	14 767	25 872,4	12 365	16 366,9	13 317	107,7	21 423,7	130,9
% відношення до кількості, тиражу	64,7	55,6	65,6	46,9	63,8		46,9	
Нові видання	21 500	42 300,6	17 713	31 101,5	19 670	111,0	39 551,2	127,2
% відношення до кількості, тиражу	94,2	90,8	93,9	89,2	94,2		86,6	
Перевидання	1 326	4 265,1	1 141	3 764,1	1 215	106,5	6 114,8	162,5
% відношення до кількості, тиражу	5,8	9,2	6,1	10,8	5,8		13,4	
Серійні видання	3 201	9 677,1	2 603	5 881,9	3 866	148,5	10 528,7	179,0
% відношення до кількості, тиражу	14,0	20,8	13,8	16,9	18,5		23,1	
Перекладні видання	1 588	8 330,3	1 229	5 061,7	1 538	125,1	6 965,4	137,6
% відношення до кількості, тиражу	7,0	17,9	6,5	14,5	7,4		15,3	

Розподіл випуску книг і брошур за тиражними групами

Тиражна група	2011		2011 (грудень)		2012 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2011 року
Всього	22 826	46 565,7	18 854	34 865,6	20 885	110,8	45 666,0	131,0
до 0,5 тис. пр.	13 370	3 676,3	11 177	3 077,7	11 081	99,1	3 072,3	99,8
до 1,0 тис. пр.	2 622	2 511,0	2 005	1 931,1	2 301	114,8	2 215,5	114,7
до 5,0 тис. пр.	4 165	11 826,0	3 248	9 423,1	4 453	137,1	12 808,2	135,9
до 10,0 тис. пр.	578	5 093,2	432	3 795,6	808	187,0	6 907,6	182,0
до 50,0 тис. пр.	637	13 716,7	396	8 679,6	562	141,9	11 746,7	135,3
до 100,0 тис. пр.	60	4 288,4	47	3 480,5	49	104,3	3 961,8	113,8
більше 100,0 тис. пр.	30	5 454,1	24	4 478,0	26	108,3	4 953,9	110,6
без зазначення тиражу	1 364	—	1 525	—	1 605	105,2	—	—

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами свідчить: найбільше друкується політичної та соціально-економічної літератури (5188 друк. од. загальним тиражем 5097,3 тис. пр., тобто 24,8% загальної кількості назв і 11,2% загального тиражу). Порівняно з аналогічними даними 2011 року кількість назв зросла на 33 друк. од., або на 0,6%, а тиражі — на 521,4 тис. пр., або на 11,4%. Другу позицію у видавничому репертуарі займає література з освіти та культури: 3744 друк. од. тиражем 18 002,1 тис. пр. (17,9% і 39,4%), у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилась на 458 друк. од. (13,9%), тиражі зросли на 2484,4 тис. пр. (16,0%); третю — художня література: 3221 друк. од. тиражем 6998,8 тис. пр. (15,4% і 15,3%), кількість назв збільшилась на 380 друк. од., або на 13,4%, тиражі — на 1985,5 тис. пр., або на 39,6%. Технічної літератури: 2273 друк. од. тиражем 5377,7 тис. пр. (10,9% і 11,8%), порівняно з аналогічним періодом минулого року випущено більше на 186 друк. од. (8,9%), тиражі зросли на 2738,5 тис. пр. (103,8%) (табл. 5).

Аналіз книжкового потоку за цільовим призначенням (табл. 6) показує: лідирують видання навчальної та методичної літератури як за назвами, так і за тиражами (6951 друк. од. тиражем 19 168,5 тис. пр.), що у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 33,3% і 42% загального тиражу, порівняно з аналогічними даними минулого року кількість назв збільшилась на 252 друк. од.

(3,8%), тиражі — на 2535,7 тис. пр. (15,2%), у тому числі видань для загальноосвітньої школи видано 2589 друк. од. тиражем 16 022,6 тис. пр., що становить 12,4% загальної кількості і 35,1% загального тиражу навчальних та методичних видань. Цього асортименту видавничої продукції для вищих навчальних закладів випущено 3578 друк. од. тиражем 1274,2 тис. пр. (51,5% і 6,6%). Більше половини (52,3%) підручників та навчальних посібників для студентів друкують видавництва ВНЗ, інші видавничі суб'єкти — 47,7% видань. Наукових видань випущено 4124 друк. од. тиражем 1368,5 тис. пр. (19,7% і 3%), порівняно з аналогічним періодом 2011 року кількість назв зменшилась на 76 друк. од. (1,8%), а тиражі — на 91,9 тис. пр. (6,3%); літературно-художніх видань — 3221 друк. од. загальним тиражем 6998,8 тис. пр., що становить у процентному відношенні до загальної кількості назв 15,4% і 15,3% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 380 друк. од. (13,4%), тиражі — на 1985,5 тис. пр. (39,6%). Видань для дітей та юнацтва випущено 2111 друк. од. тиражем 5705,7 тис. пр. (10,1% і 12,5%), порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 967 друк. од. (84,5%), а тиражі — на 2598,6 тис. пр. (83,6%). Науково-популярних видань надруковано 1218 друк. од. тиражем 1839,5 тис. пр. (5,8% і 4%), порівняно з 2011 роком їхня кількість збільшилась на 129 друк. од. (11,8%), а тиражі зменшились на 481,6 тис. пр. (20,7%).

Таблиця 5

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2011		2011 (грудень)		2012 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2011 року
Всього	22 826	46 565,7	18 854	34 865,6	20 885	110,8	45 666,0	131,0
Політична і соціально-економічна література	6 248	5 944,0	5 155	4 575,9	5 188	100,6	5 097,3	111,4
Природничо-наукова література	1 700	822,5	1 477	673,9	1 356	91,8	701,9	104,2
Технічна література	2 535	4 019,2	2 087	2 639,2	2 273	108,9	5 377,7	203,8
Сільськогосподарська література	576	724,9	501	543,1	480	95,8	583,3	107,4
Медицина. Охорона здоров'я	880	1 561,7	752	1 204,3	890	118,4	1 630,4	135,4
Фізична культура і спорт	106	75,7	91	58,7	149	163,7	276,5	471,0
Література з освіти та культури	3 936	18 147,7	3 286	15 517,7	3 744	113,9	18 002,1	116,0
Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	351	365,6	269	98,9	232	86,2	60,1	60,8
Мистецтво. Мистецтвознавство	291	644,4	252	575,8	281	111,5	472,7	82,1
Література із філологічних наук	1 152	1 036,0	976	659,2	931	95,4	697,4	105,8
Художня література. Фольклор	3 731	9 228,5	2 841	5 013,3	3 221	113,4	6 998,8	139,6
Література для дітей	1 282	3 634,3	1 144	3 107,1	2 111	184,5	5 705,7	183,6
Література універсального змісту	38	361,2	23	198,6	29	126,1	62,1	31,3

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2011		2011 (грудень)		2012 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2011 року
Всього	22 826	46 565,7	18 854	34 865,6	20 885	110,8	45 666,0	131,0
Наукові видання	4 832	1 678,3	4 200	1 460,4	4 124	98,2	1 368,5	93,7
Науково-популярні видання (для дорослих)	1 327	2 878,4	1 089	2 321,1	1 218	111,8	1 839,5	79,3
Нормативні та виробничо-практичні видання	816	1 551,3	707	1 396,2	521	73,7	1 167,8	83,6
Офіційні видання	950	560,3	800	510,7	665	83,1	350,1	68,6
Громадсько-політичні видання	60	71,4	47	51,3	57	121,3	58,3	113,6
Навчальні та методичні видання	7 998	19 764,9	6 699	16 632,8	6 951	103,8	19 168,5	115,2
Літературно-художні видання	3 731	9 228,5	2 841	5 013,3	3 221	113,4	6 998,8	139,6
Видання для дітей та юнацтва	1 282	3 634,3	1 144	3 107,1	2 111	184,5	5 705,7	183,6
Довідкові видання	742	1 980,4	567	1 268,4	523	92,2	1 277,0	100,7
Інформаційні видання	51	38,7	43	29,8	49	114,0	18,0	60,4
Видання для видавців та книгорозповсюджувачів	—	—	—	—	1	—	0,1	—
Бібліографічні видання	183	36,9	155	30,4	133	85,8	26,2	86,2
Видання для організації дозвілля	448	4 306,7	305	2 497,5	790	259,0	6 555,1	262,5
Рекламні видання	7	10,6	1	0,3	3	300,0	0,3	100,0
Література релігійного змісту	399	825,0	256	546,3	518	202,3	1 132,1	207,2

Випуск художньої літератури (табл. 7) здійснюється дванадцятьма мовами народів світу, у тому числі 1474 друк. од. тиражем 5259,3 тис. пр. мовами національних меншин. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилась на 19,4%, тиражі — на 92,7%. Українською мовою випущено 1536 друк. од., або 47,7% загальної кількості назв художньої літератури, тиражем 1620,6 тис. пр. — це 23,2% загального тиражу, порівняно з одинадцятьма місяцями 2011 року кількість назв збільшилась на 11,1%, тиражі — на 36,8%; російською мовою — 1455 друк. од. (45,2%) тиражем 5251,2 тис. пр. (75%), порівняно з відповідним торішнім періодом кількість видань збільшилась на 19,7%, тиражі — на 93,1%. Творів українських авторів випущено 2054 друк. од. тиражем 2298,4 тис. пр., у тому числі українських класиків — 71 друк. од. тиражем 154,1 тис. пр.; зарубіжних письменників — 512 друк. од. тиражем 3814,9 тис. пр.

Серед українських та зарубіжних літературно-художніх видань (для дорослих) верхні позиції і за кількістю назв, і за тиражами займають детективи, фентезі та любовні романи. Імена авторів цих творів повторюються з року в рік із

незначними варіаціями. В українській літературі — Сімона Вілар, авторка історичних романів, яка працює в жанрі "жіночого роману", — кількість випущених книг становить 15 друк. од. тиражем 181,0 тис. пр., Ірен Роздобудько — 15 друк. од. тиражем 34,0 тис. пр., Люко Дашвар — 13 друк. од. тиражем 119,0 тис. пр., Лада Лузіна — 12 друк. од. тиражем 46,5 тис. пр. Серед класиків української літератури найбільше видаються твори Тараса Шевченка (10 друк. од. тиражем 26,0 тис. пр.), Ліни Костенко (10 друк. од. тиражем 36,0 тис. пр.), Івана Котляревського (5 друк. од. тиражем 6,3 тис. пр.). Із зарубіжних авторів лідерство утримують Борис Акунін — 11 друк. од. тиражем 90,0 тис. пр., Ніколь Джордан — кількість видань її творів становить 9 друк. од., тираж — 77 тис. пр.

Серед видавництв, які займаються випуском художньої літератури, пальма першості належить харківському: "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" (353 друк. од. тиражем 4641,5 тис. пр.), "Фоліо" (231 друк. од. тиражем 458,6 тис. пр.); одеському — "Астропринт" (45 друк. од. тиражем 12,8 тис. пр.), дніпропетровському — "Гамалія" (40 друк. од. тиражем 5,5 тис. пр.).

Таблиця 7

Випуск художньої літератури мовами народів світу

Мова видання	2011 (грудень)		2012 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	2 841	5 013,3	3 221	6 998,8
Українська	1 382	1 184,7	1 536	1 620,6
Російська	1 216	2 719,9	1 455	5 251,2
Англійська	7	0,5	7	2,9
Болгарська	1	0,5	—	—
Вірменська	—	—	1	0,2
Грузинська	—	—	2	0,3
Італійська	1	0,1	—	—
Кримськотатарська	8	2,9	9	4,9
Молдавська	—	—	1	0,5
Німецька	2	1,1	1	0,1
Польська	—	—	1	0,1
Румунська	2	3,0	2	1,0
Русинська	1	0,3	1	1,0
Угорська	6	1,3	2	1,0
Французька	1	0,3	—	—
Українською і російською мовами	173	1 064,7	158	83,8
Декількома мовами народів України	17	11,3	9	8,8
Декількома мовами народів світу	24	22,7	36	22,4

У ході аналізу випуску дитячої літератури з'ясувалось, що кількість назв книг у 2012 році (станом на грудень) порівняно з відповідним періодом минулого року збільшилась на 967 друк. од., тиражі — на 2598,6 тис. пр. (табл. 8). Середній тираж дитячої літератури становить 2,7 тис. пр., українською мовою видано 62% загальної кількості назв і 57,6% загального тиражу дитячої літератури. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилась на 57,9%, тиражі — на 58,4%. Російською випущено 36,2% загальної кількості назв і 41,8% загального тиражу, у порівнянні з минулим роком кількість назв зросла на 155,9%, а тиражі — на 133%.

Найбільшими тиражами видаються твори українських дитячих письменників Ольги Золочевської (33 друк. од. тиражем 97,5 тис. пр.) та Всеволода Нестайка (22 друк. од. тиражем 95,5 тис. пр.); зарубіжних: Шарля Перро (21 друк. од. тиражем 121,1 тис. пр.), братів Грім (18 друк. од. тиражем 125,5 тис. пр.), Ганса Крістіана Андерсена (15 друк. од. тиражем 70,5 тис. пр.) та класика російської дитячої літератури Корнія Чуковського (25 друк. од. тиражем 78,9 тис. пр.)

Серед видавництв, які займаються випуском цього асортименту літератури, найбільше її випустили: ТОВ "Видавництво "ПЕГАС" — 230 друк. од. тиражем 406,3 тис. пр., ТОВ "Видавничо-книготорговельний центр "Кредо" —

120 друк. од. тиражем 309,0 тис. пр., ПП фірма "АЙЛЕС" — 113 друк. од. тиражем 321,6 тис. пр., ТОВ "Видавництво "Країна мрій" — 90 друк. од. тиражем 309,0 тис. пр., ТОВ "Фірма "Веско" — 89 друк. од. тиражем 91,0 тис. пр., "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" — 88 друк. од. тиражем 1017,0 тис. пр., хоча варто зазначити, що дитячий асортимент не головний у їхній книжковій продукції.

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено 6044 друк. од. загальним тиражем 2335,4 тис. пр. (табл. 9), що у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 28,9% і 5,1% загального тиражу, порівняно з аналогічним періодом 2011 року кількість назв зменшилась на 658 друк. од., або на 9,8%, а тиражі на 1431,9 тис. пр., або на 38%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо України випущено 239 друк. од. тиражем 274,2 тис. пр., тобто 1,7% загальної кількості назв і 0,6% загального тиражу, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилась на 84 друк. од., або на 26%, тиражі — на 290,7 тис. пр., або на 49,1%. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 14 841 друк. од. (71,1%) тиражем 43 330,6 тис. пр. (94,9%), у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилась на 2689 друк. од., тиражі — на 12 232,3 тис. пр.

Таблиця 8

Випуск дитячої літератури мовами народів світу

Мова видання	2011 (грудень)		2012 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	1 144	3 107,1	2 111	5 705,7
Українська	829	2 076,4	1 309	3 289,2
Російська	299	1 023,8	765	2 385,5
Англійська	1	0,1	3	0,2
Кримськотатарська	2	1,0	1	0,5
Німецька	—	—	6	2,2
Румунська	1	1,0	—	—
Угорська	1	0,8	—	—
Українською і російською мовами	10	3,2	18	17,9
Деякі мовами народів світу	1	0,8	9	10,2

Таблиця 9

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	2011 (грудень)		2012 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	18 854	34 865,6	20 885	45 666,0
<i>1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:</i>	<i>840</i>	<i>1 868,5</i>	<i>640</i>	<i>539,3</i>
Сфера управління Держкомтелерадіо України	323	538,9	239	274,2
Сфера управління інших установ	517	1 329,6	401	265,1
<i>2. Видавництва з іншими формами власності, у т. ч.:</i>	<i>2 951</i>	<i>8 158,5</i>	<i>3 568</i>	<i>10 032,3</i>
ДАК "Українське видавничо-поліграфічне об'єднання"	100	63,4	45	43,4
Інші видавництва	2 851	8 095,1	3 523	9 988,9
<i>3. Видавничі організації з державною формою власності</i>	<i>5 862</i>	<i>1 898,8</i>	<i>5 404</i>	<i>1 796,1</i>
<i>4. Видавничі організації з іншими формами власності</i>	<i>9 201</i>	<i>22 939,8</i>	<i>11 273</i>	<i>33 298,3</i>

У 2012 році, станом на грудень, українською мовою видано 13 012 друк. од. тиражем 21 941,5 тис. пр. (табл. 10), що становить 62,3% загальної кількості назв і 48% загального тиражу. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилась на 500 друк. од., або на 4%, тиражі — на 2116,2 тис. пр., або на 10,7%. Мовами національних меншин випущено 5974 друк. од. загальним тиражем 20 666,9 тис. пр., тобто 28,6% загальної кількості назв і 45,3% загального тиражу. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилась на 1484 друк. од., або на 33,1%, а тиражі — на 8538,6 тис. пр., або на 70,4%. Російською мовою випущено

5839 друк. од. тиражем 20 538,3 тис. пр., що становить 28% загальної кількості назв і 45% загального тиражу. Порівняно з минулим роком кількість назв збільшилась на 1599 друк. од. (37,7%), тиражі — на 8640,9 тис. пр. (72,6%). Серед видань мовами народів світу традиційно домінують випущені англійською — 396 друк. од. тиражем 1277,2 тис. пр., у порівнянні з минулим роком кількість назв збільшилась на 6 друк. од. (1,5%), тиражі — на 336,6 тис. пр. (35,8%); німецькою — 62 друк. од. тиражем 71,2 тис. пр., у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилась на 46 друк. од. (42,6%), тиражі — на 50,8 тис. пр. (41,6%).

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2011		2011 (грудень)		2012 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього, у т. ч.:	22 826	46 565,7	18 854	34 865,6	20 885	45 666,0
Українська	14 962	23 509,9	12 512	19 825,3	13 012	21 941,5
Англійська	459	1 123,8	390	940,6	396	1 277,2
Арабська	2	0,8	2	0,8	—	—
Болгарська	2	0,6	2	0,6	—	—
Вірменська	—	—	—	—	1	0,2
Гагаузька	1	1,0	1	1,0	—	—
Грецька	1	1,0	1	1,0	—	—
Грузинська	—	—	—	—	2	0,3
Іспанська	15	17,8	12	11,4	8	3,1
Італійська	7	6,5	7	2,3	—	—
Казахська	—	—	—	—	1	0,5
Кримськотатарська	49	25,5	38	20,3	16	12,3
Латинська	3	2,2	3	2,2	—	—
Молдавська	3	1,6	3	1,6	8	3,3
Німецька	126	211,2	108	122,0	62	71,2
Польська	25	11,7	24	10,8	12	4,3
Російська	5 420	19 072,5	4 240	11 897,4	5 839	20 538,3
Румунська	15	31,6	15	31,6	11	16,4
Русинська	1	0,3	1	0,3	1	1,0
Старослов'янська (церковнослов'янська)	34	7,6	31	7,0	12	4,8
Турецька	—	—	—	—	2	0,7
Угорська	43	30,3	42	29,2	14	17,0
Фінська	—	—	—	—	1	0,7
Французька	49	129,9	41	106,9	11	15,9
Хорватська	1	0,3	1	0,3	—	—
Чеська	2	0,6	2	0,6	—	—
Шведська	1	0,1	1	0,1	—	—
Видання українською і російською мовами	760	1 294,0	667	1 256,6	696	379,9
Видання декількома мовами народів України	43	37,9	36	34,0	30	29,5
Видання декількома мовами народів світу	660	673,2	559	285,0	644	1 149,7
Українсько-російські словники	14	24,8	14	24,8	4	3,9
Словники мовами народів України	6	1,6	6	1,6	3	4,3
Словники мовами народів світу	122	347,4	95	250,3	99	190,0

Статистика книг і брошур серед регіонів укротре підтверджує міцні позиції Києва як загальнонаціонального книговидавничого центру (табл. 11). На частку столиці припадає 28,2% загальної кількості назв і 34,2% загального тиражу, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року їхня кількість зменшилась на 113 друк. од., або на 1,9%, тиражі збільшились на 232,5 тис. пр., або 1,5%. Настільки ж стабільно займає друге місце за кількістю назв Харківська область, де видано 4965 друк. од. тиражем 21 538,8 тис. пр., що становить 23,8% загальної кількості назв і 47,2% загального тиражу, порівняно з минулим роком кількість назв збільшилась на 1937 друк. од. (64%), тиражі — на 10 403,5 тис. пр. (93,4%). Відзначимо, що далеко не всі регіони показали однакові темпи книгодрукування. У деяких його знижено як за назвами, так і за тиражами: у Житомирській області — на 16,6% за назвами і на 36,2% за тиражами, у Закарпатській —

на 37,4% і 6,2%, у Луганській — на 16,6% і 19,2%, у Миколаївській — на 33,5% і 19%, в Одеській — на 21,2% і 31,7%, у Рівненській — на 10,3% і 35,5%, у Чернівецькій — на 33,3% і 30,7%. Однак у більшості регіонів був відзначений приріст кількості видань та тиражів: у Вінницькій за назвами — на 81 друк. од. (23,9%), за тиражами — на 28,5 тис. пр. (22,7%); у Волинській — на 38 друк. од. (17,8%), за тиражами — на 179,1 тис. пр. (126,9%); у Донецькій — на 398 друк. од. (33,4%), за тиражами — на 1335,8 тис. пр. (79,1%), у Київській — на 2 друк. од. (2%), за тиражами — на 3,9 тис. пр. (5,3%), у Сумській — на 60 друк. од. (18,2%), за тиражами — на 28,2 тис. пр. (18,8%), у Черкаській — на 29 друк. од. (9%), за тиражами — на 32,9 тис. пр. (23,2%), у Чернігівській — на 158 друк. од. (57%), за тиражами — на 51,5 тис. пр. (38,9%), у м. Севастополі — на 27 друк. од. (35,1), за тиражами — на 8,7 тис. пр. (39%).

Таблиця 11

Випуск видань за територіальною ознакою

Місце видання (республіка, область, місто)	2011		2011 (грудень)		2012 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Всього	22 826	46 565,7	18 854	34 865,6	20 885	45 666,0
Автономна Республіка Крим	561	323,9	497	282,0	442	328,1
Вінницька	390	146,8	339	125,4	420	153,9
Волинська	308	182,9	213	141,1	251	320,2
Дніпропетровська	804	589,8	688	413,9	741	283,7
Донецька	1 348	1 908,2	1 191	1 688,2	1 589	3 024,0
Житомирська	222	113,4	199	100,8	166	64,3
Закарпатська	293	117,3	281	112,6	176	105,6

Продовження таблиці 11

Запорізька	421	458,1	353	429,5	386	155,9
Івано-Франківська	264	97,2	218	79,8	145	90,5
Київська	111	78,8	99	73,4	101	77,3
Кіровоградська	166	94,8	126	79,9	131	40,1
Луганська	494	169,6	415	139,8	346	113,0
Львівська	1 373	1 170,5	1 069	863,7	1 108	751,3
Миколаївська	221	71,4	215	68,8	143	55,7
Одеська	828	339,7	716	278,6	564	190,3
Полтавська	297	1 116,0	232	1 094,1	283	95,2
Рівненська	254	109,8	224	98,7	201	63,7
Сумська	461	246,7	330	149,9	390	178,1
Тернопільська	1 023	1 703,8	937	1 461,5	843	1 667,4
Харківська	3 984	18 424,8	3 028	11 135,3	4 965	21 538,8
Херсонська	135	45,8	105	37,7	91	26,5
Хмельницька	363	185,3	294	162,7	355	220,9
Черкаська	442	197,9	324	142,1	353	175,0
Чернівецька	501	215,5	414	170,6	276	118,3
Чернігівська	293	138,7	277	132,3	435	183,8
м. Київ	7 185	18 291,9	5 993	15 380,9	5 880	15 613,4
м. Севастополь	84	27,1	77	22,3	104	31,0

Реєстрація випущених у 2012 році видань завершується 31 січня 2013 року. Можна прогнозувати, що очікувана кількість надрукованих у ньому видань становитиме приблизно 23 100 назв книг і брошур загальним тиражем 50,0 млн пр., тобто 1,1 книга на одного жителя України; очікувана кількість видань українською мовою — приблизно 14 500 назв загальним тиражем 23 млн пр., російською — 7000 назв загальним тиражем 22 млн пр.

Проанализировано состояние украинского книгоиздания в 2012 году (по состоянию на декабрь) согласно ассортименту издательской продукции, ее языкового и территориального аспектов. Приведены статистические данные по

выпуску книг и брошюр ведущих отечественных издательств разной формы собственности, в том числе сферы управления Госкомтелерадио Украины.

State of Ukrainian bookpublishing in 2012 (as at december) is analyzed accordingly to assortment of publish products, lingual and territorial aspects. Production statistics of books manufactured by largest national publish houses with different types of property form (including administration sphere of the State Committee in Television and Radio-broadcasting of Ukraine) are illustrated.

Надійшла в редакцію 10 грудня 2012 року